

Homilie voor de H.-Magdalenakerk

25 februari 2007, eerste zondag van de 40-dagentijd

Aan niemand moet je dat uitleggen: zand in plaats van water. Veertigdagentijd. We zijn in de woestijn. Stille. Soberheid. Inkeer.

Dit jaar mag het lukken dat vanuit niet-kerkelijke hoek in Brugge het voorstel groeide om met velen samen uit te nodigen tot stilte, inkeer, verlangzaming. Museumdirecteur Joris Capenberg wil met het rijke aanbod van Brugge naar de diepte. Zo groeide het project "stil als wit" – waarvan de wimpels ook aan onze kerk hangen. Want wat gebeurde er? Ook onze Magdalenakerk, ook het meditatiecentrum "Minnehof" in het Begijnhof werden uitgenodigd om mee te doen met het Sint-Jansmuseum, het Potteriemuseum, het Gezellemuseum, de stadsbibliotheek en een paar boekhandels in het project "stil als wit". Eind januari kon je hier iedere morgen en avond een beeldmeditatie zien. "Stil als wit" krijgt nu in onze kerk een vanzelfsprekende verlenging in de veertigdagentijd.

YoT heeft achteraan in de kerk het gedicht van Leonard Nolens opgehangen. Dat gedicht is het uithangbord van "stil als wit" – het hangt ook uit aan het Sint-Jansmuseum en op de andere plekken die meedoen met "stil als wit".

[Maria Van Den Bussche leest:]

LAAT

Vertraag.
Vertraag.
Vertraag je stap.

Stap trager dan je hartslag vraagt.

Verlangzaam.
Verlangzaam.
Verlangzaam je verlangen

En verdwijn met mate.

Neem niet je tijd
En laat de tijd je nemen –
Laat.

Dat gedicht kan je een veertigdagenbezinning noemen voor alle mensen, of ze nu al dan niet kerkelijk-gelovig zijn. Het is een bezinningstekst voor mensen die vragen stellen over het leven – waarmee zijn we eigenlijk bezig? - voor mensen die de stap verlangzamen om naar de diepte te gaan. Dat zijn ook de mensen die in de week zomaar kerken binnenlopen. In de voorbije week waren er dat opvallend veel, vertelden de PWA-ers die hier toezicht hielden.

Dat is van in het begin de bedoeling geweest van dat deel van onze kerk, de Yot-kerk kan je zeggen, waar alle mensen van goede wil welkom zijn om te genieten van wat een kerkgebouw te bieden heeft: stilte, sfeer, soms water, nu woestijn. En die woestijn hebben wel allemàal nodig. Elke kerkbezoeker begrijpt spontaan waarover dat zand gaat: stop, stilte, hou op met koersen en rennen, want zonder van tijd tot stil te staan rennen we ons dood.

Iemand die vorige dinsdag mee hielp om hier het zand aan te brengen zei: "zware zandzakken aanslepen, het droge symboolvlak beschermen met folie, het zand voorzichtig uitgieten, met trekkers het zand opentrekken - het was alsof ik de grond én mezelf aan het klaarmaken was voor de periode die komt".

Zand, woestijn. Een gedicht. En een installatie, gemaakt door een jonge vrouw. Ze heet Siska Missiaen en ze noemt haar installatie – zonder af te weten van "wit als stil" of van het gedicht van Nolens, ze noemt haar installatie "Vereenvoudigd". Kunstenaars hebben een speciaal zintuig voor wat mensen vandaag zoeken.

Siska Missaen liet zich inspireren door foto's van een bekende natuurfotograaf (Karl Blossfeldt). Met betonijzer heeft ze zuilen gemaakt, daarop doek gespannen, en ze heeft het doek bewerkt met oost-indische inkt en kleefcement. Dat doet ze om elementen uit natuurfoto's uit te vergroten. En dat herhaalt ze telkens weer, in iedere zuil. Maar niet de pure herhaling is het doel, de bedoeling is – als ik het m'n eigen woorden mag zeggen – verstillend, vereenvoudiging, verdieping. Mij valt op dat één zuil géén doek heeft. Dan denk ik aan de titel van een mooi boekje: "rondom de leegte". En met die titel denk ik aan onze grote profeet Elia, die God ontmoette niet in het groot geweld van de natuurelementen – donder, bliksem en storm – maar in de leegte, in de stilte. De onnoembare die aanwezig wordt, als we met verlangzaamde stap rond de installatie van Siska Missiaen wandelen, de kunstenaar die ons helpt met haar vereenvoudigende uitvergroting van natuurelementen om dichterbij te komen bij de leegte, een ander woord voor volheid. Stil als wit - wit, kleurloos, bevat alle kleuren. Stilte, leegte, wit.

Die stilte, dat wit, is een cadeau bovenop het werk van elke dag. Het is vanuit het werk van elke dag dat we verlangzamen, dat wij stil worden. "Laat" , het begin en eindwoord van het gedicht, tekende Sofie Verscheure daarom op het zand, **in rood**. In rood – rood van de inspanning, rood van de liefde, rood van wie zijn leven geeft.

"Laat" . Laat de tijd mij nemen, laat de tijd van anderen mij nemen. Laat deze periode mij verstillen. Laat los. Een veelzinnig "laat". Dat wij hier, rond het woord van God en rond zijn tafel, ook mogen invullen met: "Laat God met mij doen".

"Vertraag je stap". Als je in zand stapt, in de woestijn stapt, kan je niet anders dan je stap vertragen. Je moet spieren gebruiken die je anders nooit gebruikt. Stappen wordt moeilijk. Omwegen maak je dan niet meer. Het is geen toeval dat in onze familie verhalen – ik bedoel de Bijbel – dat daarin de woestijn zulk een grote rol speelt. Voor een christen, voor een bijbellezer heeft de woestijn, ons zand, eindeloos veel betekenissen – daarin zwierven onze aartsvaders rond (die de lezing Arameeër noemt, nog onbestemde zwervers), veertig jaar lang trok het volk dat God had bevrijd uit de slavernij door de woestijn, Elia, Joannes de Doper, Jezus – in hun leven is de woestijn onmisbaar. In de woestijn kom je tot het essentiële. Ja "laat" alles achter wat niet strikt nodig is en "laat" op je af komen wat er echt toe doet.

Wij zijn daarnet door de Yot-kerk heen naar voor gekomen tot hier. Hier, het koor, onze parochiekerk Zo leg ik onze kerk uit aan bezoekers: in de grote ruimte proberen we te laten zien welke mogelijkheden een kerkgebouw kan bieden (zonder deze inrichting aan te prijzen als de nieuwe waarheid, als dé kerk van de toekomst). Hier, in onze parochiekerk, vieren wij graag en intens eucharistie. We hebben er nu een put gebouwd, symbool van onze Broederlijk Delenactie dit jaar. Over de put zullen we het zeker nog uitvoerig hebben de komende zondagen. De put is in de bijbel én de kunst (geen schilderij van de boodschap aan Maria zonder een waterput of fontein) een eindeloos rijk motief.

Woestijn, stilte, een gedicht, een kunstinstallatie rond de leegte, de waterput – wij hier in de Magdalenakerk hebben alle reden om welgemoed te beginnen aan een veelbelovende veertigdagentijd.

Geert Delbeke